

INSPECTIEVERSLAG OVER DE DOORLICHTING

Niveau	SO
Instellingsnummer	44263
Instelling	K.T.A. Alicebourg
directeur	Antoine SCHURMANS
adres	Koning Albertlaan 58 - 3620 LANAKEN
telefoon	089-71.49.49
fax	089-71.87.41
e-mail	alicebourg@skynet.be
website/URL	http://www.alicebourg.be
Inrichtende macht/Bestuur	113928 - SG 13 Lanaken-Tongeren-Sint-Truiden te TONGEREN
adres	Oude Kerkhofweg 1 - 3700 TONGEREN
Scholengemeenschap	111997 - SGGO Lanaken-Tongeren-Sint-Truiden te SINT-TRUIDEN
adres	Tichelrijlaan 1 - 3800 SINT-TRUIDEN
CLB	114371 - CLB v/h GO Zuid-Limburg (Tongeren) te TONGEREN
adres	Sacramentstraat 70 - 3700 TONGEREN
Tijdstip doorlichting	van 30 november 2009 tot 4 december 2009
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Marie-Rose Van Nooten
Teamleden	Ria Coenen Leander Froidcoeur William Vroonen
Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
Externe deskundige(n)	Nihil
Datum van bespreking met de instelling	10 december 2009

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	3
2	RELEVANTE KENMERKEN	4
3	FOCUS VAN DE DOORLICHTING	5
3.1	(Leer)prestaties in de focus	5
3.2	Procesindicatoren en/of -variabelen in de focus	5
3.3	Outputindicatoren en/of -variabelen in de focus	5
4	KWALITEITSPROFIEL	6
5	RESULTATEN	6
5.1	(Leer)prestaties	8
5.2	Schoolloopbaan	12
5.3	Outcomes	12
5.4	Tevredenheid	12
6	ASPECTEN VAN DE WERKING	13
6.1	Algemeen	13
6.2	Personeel	13
6.3	Logistiek	13
6.4	Onderwijskundig	13
7	STERKTES EN ZWAKTES	17
7.1	Relevante aspecten waarin de school goed is	17
7.2	Relevante aspecten die de school kan verbeteren	17
7.3	Relevante aspecten die de school moet verbeteren	17
8	ADVIES	18
9	REGELING VOOR HET VERVOLG	19

1 INLEIDING

Van 30 november 2009 tot 4 december 2009 bezocht de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap uw instelling. Zij deed dit in het kader van haar decretale opdracht om voor de overheid toezicht uit te oefenen op de kwaliteit en de kwaliteitszorg van onderwijsinstellingen. Zij is daarbij bevoegd voor:

- de controle van het studiepeil;
- de naleving van de onderwijsregelgeving;
- de controle op naleving van de wet op de veiligheid, het welzijn en de hygiëne. Overeenkomstig het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid van art. 38 §5 om het toezicht hierop afzonderlijk uit te voeren.

Zij heeft niet de bevoegdheid om individuele personeelsleden te evalueren.

Het toezichtskader dat de inspectie daarvoor gebruikt is het CIPO-model:

- Context: factoren waarop de instelling weinig of geen invloed heeft (bijv. inplanting, wetgeving);
- Input: menselijk potentieel, onderwijsaanbod en materiële middelen;
- Proces: de manier waarop de instelling haar doelstellingen nastreeft;
- Output: de mate waarin de instelling haar doelstellingen bereikt.

Tijdens een doorlichting voert de inspectie volgende activiteiten uit: onderzoek en analyse van documenten en gegevens, observaties en gesprekken.

Het onderzoek mondt uit in een verslag. Dat begint met een opsomming van de relevante kenmerken van de instelling. Daarna volgt een overzicht van de kwaliteitsaspecten die onderzocht worden. De selectie daarvan gebeurt op basis van een vooronderzoek. Dan volgt de synthese in een kwaliteitsprofiel. Het volgende hoofdstuk beschrijft de resultaten. De vooraf vastgelegde procesindicatoren worden dan beoordeeld. In een conclusie worden dan sterke punten, werkpunten en dringende actiepunten opgesomd, waarna een advies aan de overheid wordt geformuleerd. Het verslag eindigt met de regeling voor het vervolgtoezicht.

Het doorlichtingsverslag resulteert in één van drie mogelijke adviezen:

- gunstig;
- beperkt gunstig;
- ongunstig.

Een gunstig advies is noodzakelijk, wil de instelling verder erkend worden en/of verder opgenomen worden in de financierings- of subsidiëringsregeling.

Het verslag moet binnen een termijn van 30 kalenderdagen na ontvangst op een personeelsvergadering integraal besproken worden.

Het verslag is openbaar en kan ongeveer drie maanden na de doorlichting geraadpleegd worden op de website van het departement onderwijs op het adres www.ond.vlaanderen.be/doorlichtingsverslagen of op www.schooldoorlichting.be.

Het verslag mag niet gebruikt worden voor publicitaire doeleinden (bijvoorbeeld met het oog op leerlingenwerving).

2 RELEVANTE KENMERKEN

- Nabijheid grens of taalgrens.
- Daling leerlingenpopulatie voorbij vijf jaar.
- Groot aantal leerlingen met leerachterstand.
- Aanwezigheid andere scholen in de onmiddellijke omgeving.
- Groot aantal leerlingen met Nederlandse nationaliteit.

3 FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek heeft de inspectie vakken/studierichtingen en procesindicatoren geselecteerd die in aanmerking komen voor onderzoek tijdens de doorlichting.

3.1 (Leer)prestaties in de focus

VAKKEN BASISVORMING	DL-f
Nederlands	J
Wiskunde	J

Voltijds secundair onderwijs

Aanbod per graad, onderwijsvorm, studiegebied en studierichting			
Eerste graad	GSO		Moderne wetenschappen
Tweede graad	ASO	Algemeen secundair onderwijs	Economie
Tweede graad	ASO	Algemeen secundair onderwijs	Humane wetenschappen
Tweede graad	ASO	Algemeen secundair onderwijs	Latijn
Tweede graad	ASO	Algemeen secundair onderwijs	Wetenschappen
Tweede graad	TSO	Personenzorg	Sociale en technische wetenschappen
Derde graad	ASO	Algemeen secundair onderwijs	Economie-moderne talen
Derde graad	ASO	Algemeen secundair onderwijs	Economie-wiskunde
Derde graad	ASO	Algemeen secundair onderwijs	Wetenschappen-wiskunde
Derde graad	TSO	Personenzorg	Gezondheids- en welzijnswetenschappen
Derde graad	TSO	Personenzorg	Sociale en technische wetenschappen

3.2 Procesindicatoren en/of -variabelen in de focus

Onderwijs

Begeleiding

Socio-emotionele begeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Rapporteringspraktijk

3.3 Outputindicatoren en/of -variabelen in de focus

4 KWALITEITSPROFIEL

Het KTA Alicebourg biedt als enige school in de regio de drie graden in de drie onderwijsvormen aan. De school heeft in het verleden een streng imago opgebouwd door haar disciplinaire aanpak, waardoor ze ook heel wat leerlingen aantrok met leermoeilijkheden. De evaluatiegegevens geven het streng disciplinair beoordelingsgedrag en een laag rendement aan. De school reikt in alle graden beduidend minder A-attesten uit dan de referentiegroepen. Het opvallend hoger aantal B-attesten wordt vooral in het TSO toegekend om leerlingen te verhinderen op te stromen naar het ASO. In de drie graden zijn er voor heel wat vakken zowel voor dagelijks werk als voor de examens lesgroepen waar gemiddelden lager liggen dan 50% en waar meer dan de helft van de leerlingen een onvoldoende behaalt. Noch de school, noch de vakgroepen stellen zich de vraag of met dergelijke uiterst zwakke resultaten de verschillende leerplannen in hoofde van de meeste leerlingen wel als gerealiseerd kunnen beschouwd worden.

Afgaande op de leerprestaties in de doorgelichte vakken bereikt de school lang niet overal een goed studiepeil. De onvoldoende leerplanrealisatie in het ASO voor Nederlands in de basisvorming en voor economie in het specifieke gedeelte samen met een aantal inbreuken tegen de regelgeving, geven aanleiding tot een gunstig advies beperkt in de tijd. Voor de overige vakken zijn de leerlingenresultaten behoorlijk tot erg zwak. Voor sommige vakken is dit een vrij eenzijdige weerspiegeling van het bereiken van de theoretische leerplandoelstellingen, voor andere vakken is het een weerspiegeling van het leerproces met vooral aandacht voor het kennen en het toepassen. De vakgroepwerking is nog onvoldoende gericht op een didactische en inhoudelijke uitwerking van de leerplanrealisatie, de begeleiding van het leerproces, de leerlingenevaluatie met aandacht voor toepassings- en vaardigheidsgericht onderwijs en de realisatie van eindtermen m.b.t. attitudes en vaardigheden.

Het beleid kiest voor een preventieve aanpak en wil vanuit een participatief beleid structuur en begeleiding aan de leerlingen bieden. Het valt op dat de helft van de leerlingen die instromen in de eerste graad een leerachterstand hebben opgelopen. In het ASO heeft een derde van de leerlingen schoolse achterstand. De leraren hebben het ondanks overleg en betrokkenheid moeilijk om de repressieve aanpak te verminderen en de positieve motivatie te beklemtonen. Ze missen vaak de nodige zin voor kritische zelfreflectie en het beleid slaagt er vooralsnog niet in om hen dit te doen inzien.

Vanuit de school wordt de opvolging van de leerplanrealisatie binnen de vakken toevertrouwd aan de individuele leraar en de vakgroepen. Dit leidt niet altijd tot de verwachte resultaten. De kwaliteit van de evaluatiepraktijk hangt samen met de diepgang van de leerplanrealisatie. In die vakken waar de leerplannen een kwalitatieve invulling krijgen, is ze representatief. In de vakken met een onvoldoende leerplanrealisatie heeft zij onvoldoende validiteit. Voornamelijk de tweede en derde graad leggen negatieve studieresultaten voor. Het gericht verwerken van leerinhouden wordt leraargebonden ingevuld en niet alle vakgroepen nemen voldoende verantwoordelijkheid op voor de aansturing en opvolging van de verticale samenhang.

Ondanks de impulsen vanuit het schoolbeleid en de aanzetten om attitudes een belangrijker aandeel in de rapportering te geven, wordt evaluatie overwegend beschouwd als eindproduct en te weinig als onderdeel van het onderwijsleerproces. Op schoolniveau is er nood aan een heldere visieontwikkeling, een verduidelijking van het vakjargon (attitude/vakattitude) en eenvormige afspraken ter ondersteuning van de evaluatiepraktijk om te komen tot het competentiegericht evalueren van de leerlingen (attitudes, vaardigheden) en het hanteren van ruimere evaluatievormen.

De begeleidende klassenraden en de leerlingenbegeleiders volgen de leerlingen van nabij op. Effecten van het remediaal beleid op de leerprestaties worden niet systematisch in kaart gebracht en ook de rapporten bevatten hierover weinig gegevens. De leerresultaten worden nog niet geanalyseerd om het onderwijs- en leerproces bij te sturen en de effectiviteit te verhogen.

Op schoolniveau is er aandacht voor leerlingenbegeleiding: studiebegeleiding, socio-emotionele begeleiding en studieoriëntering vormen de kerntaken van de coördinatoren en van het leerlingenbeleid. Dit alles wordt ondersteund door de werking rond het gelijkekansenbeleid (GOK).

Aan een aantal aanbevelingen na de doorlichting van 2004 werd gevolg gegeven. Via een enquête voor alle leerlingen werd gepeild naar het welbevinden. De analyse van de resultaten heeft geleid tot een aantal bijstellingen in het beleid en de aanpak ter zake.

Het is een uitdaging voor de schoolleiding om aan de lopende processen en aan waardevolle initiatieven van de school, gerichte effectmetingen te koppelen en op basis daarvan gericht bijstellingen uit te voeren. De gedeeltelijke herwerking van de evaluatie in Opvoedkunde toont aan dat er voldoende veerkracht en

ontwikkelingsdynamiek in de school aanwezig is om de lacunes in de leerplanrealisatie op termijn weg te werken.

5 RESULTATEN

5.1 (Leer)prestaties

Het onderzoek van de (leer)prestaties levert volgende conclusies op:

Economie tweede en derde graad ASO

Voldoet niet

Vaststellingen

- De eindtermen en leerplandoelstellingen voor economie in de tweede en derde graad werden onvoldoende gerealiseerd. In de tweede graad wordt het principe van de eenpoligheid niet gerespecteerd: nog steeds wordt in alle schooldocumenten melding gemaakt van de studierichtingen 'Economie-wiskunde' en 'Economie-moderne talen'.
- Vorig schooljaar werd door omstandigheden in één klas van II,1 en in II,2 aanzienlijke leerachterstand opgelopen zowel in het deelvak handelseconomie als in het deelvak boekhouden. In het deelvak handelseconomie werden de punten 6, 7 en 8 (Krediet, Verzekeringen, Gezinnen) van DSET1 niet behandeld. Ook voor het deelvak boekhouden werden een aantal leerplaninhouden met te weinig diepgang of niet behandeld. Het gaat onder meer om het onderdeel verrichtingen i.v.m. aankopen en verkopen in II,1 en overlopende rekeningen, eindejaarsverrichtingen, de ondernemingsdoelstellingen en de ondernemingsfinanciering in II,2. Het dubbel boekhouden wordt manueel goed ingeëoefend, met de klemtoon op het ontwikkelen van het algoritmisch denken. Een didactisch boekhoudpakket (DSET 11) wordt nog niet gebruikt. Wat betreft het aanbod van leerinhouden wijst de aanpak van dit schooljaar op een beter in de tijd gepaste leerplanvoortgang. De school kan niet aantonen dat vorig schooljaar een onderzoeksopdracht over een economisch thema conform het leerplan (DSET 16,17 en 18) werd uitgewerkt. Het actualiteitsprincipe¹ wordt slechts sporadisch toegepast. Het bijhouden van een actualiteitenmap beperkte zich tot het verzamelen van een aantal artikels. In tegenstelling tot wat het leerplan vraagt, werden de leerlingen echter onvoldoende ondersteund in hun leerproces om ook op een actieve wijze met teksten om te gaan. Een didactische uitstap voorbereiden, verslag erover uitbrengen en evalueren conform het leerplan (DSET 13 punt 14) kwamen niet aan bod. Op deze punten kan de school niet aantonen dat er momenteel voldoende vooruitgang is geboekt.
- Ook in de derde graad deden zich vorig schooljaar leerplanvertragingen voor door de prille ervaring met het vak en de te persoonlijke klemtonen qua leerstofaanbod. Vooral voor bedrijfsbeleid werden een aantal leerplaninhouden en -doelstellingen niet of onvoldoende diepgaand gerealiseerd zoals marketing, personeelsbeleid, handelen in crisissituaties en einde van de onderneming in III,1 en calculatiemethoden in III,2. In het algemeen wordt te weinig rekening gehouden met het leerplanconcept, waarin de algemene doelstellingen en de pedagogisch-didactische wenken essentieel zijn. Er worden onvoldoende gestructureerde en deels gedateerde cursussen gehanteerd, met beperkte mogelijkheden om eigentijdse en toepassingsgerichte leerplandoelstellingen voldoende in te oefenen. Hoewel de complementaire lestijden inhoudelijk goed worden ingevuld, is er onvoldoende overleg om deze maximaal te laten renderen in functie van de totaliteit van het curriculum. Bovendien was en is er onvoldoende reflectie, inhoud en diepgang bij het werken aan de onderzoekscompetentie.
- Er wordt een te beperkt aantal opdrachten gegeven waarin de onderzoekscompetentie en competenties rond het toepassen van kennis in nieuwe situaties, samenwerken in groep, schriftelijk en mondeling presenteren en het begeleid gebruik van ICT kunnen worden geoefend. Er zit verder geen leerlijn in welke competenties in welke mate in welk jaar aan bod komen. Een gestroomlijnde aanpak voor de integrale realisatie van de specifieke eindtermen 16, 17 en 18 (binnen een leerlijn van II,1 tot III,2) door middel van stappenplannen met procesevaluatie, alsook de systematische toepassing van actualisering, ICT-onderwijs en begeleid zelfstandig leren (zie de informatie vanuit de leerplannen) is voor de vakgroep een reële uitdaging. In relatie tot de vermelde tekorten is gestructureerd werkoverleg een kritische succesfactor.
- De evaluatie is representatief voor de geziene leerstof maar in functie van de leerplandoelstellingen ongetwijfeld vatbaar voor progressie. De vragen peilen nog vooral naar kennis, in mindere mate naar toepassingsvaardigheden en inzicht. Er is weinig transparantie over het aandeel van elk van deze

¹ de leerstofitems worden opgebouwd uitgaande van een actueel onderwerp of een actuele case.

categorieën in het puntentotaal. Een positief punt, vooral in de derde graad, is de adequate inpassing van actuele artikels en dito teksten.

Nederlands in het tweede leerjaar van de eerste graad moderne wetenschappen en in het eerste leerjaar van de tweede graad.

Voldoet niet

Vaststellingen

- Bij gebrek aan leerplangerichtheid en aan vakafspraken ontbreken zowel de evenwichtige spreiding als de integratie van de diverse leerplancomponenten binnen de graad. De voortgang van de aandacht voor de kennis van OVUR-strategieën² van het eerste leerjaar en van een aantal specifieke strategieën die eigen zijn aan de verschillende vaardigheden krijgen in de meeste klassen van het tweede leerjaar onvoldoende opvolging door een eigengereide invulling van de leerinhouden. Hierbij wordt geen rekening gehouden met de algemene doelstellingen van het leerplan. Eveneens ontbreekt de reflectie van leerlingen op eigen en andermans taalgebruik nodig om de eigen taalvaardigheid te ontwikkelen en te verbeteren.
- Deze eigenzinnige visie op de leerinhouden loopt verder in het eerste leerjaar van de tweede graad. Ook hier beantwoorden de leerinhouden niet aan de eisen van het leerplan. De componenten 'kijken' en 'tekstsoorten op de verschillende verwerkingsniveaus' komen zelden aan bod. Niet-lineaire tekstsoorten zoals de hypertext, non-verbale communicatie, gesprekspartner inschatten, de reacties van het publiek volgen, het tv-nieuws volgen worden enkel toevallig aangeboden.
- De componenten taalvaardigheid en taalbeschouwing worden omgezet in een theoretische benadering van spelling en spraakkunst gevolgd door seriële oefeningen. Taalbeschouwing is nog onvoldoende geïntegreerd in het vaardigheidsonderwijs en wordt zelden contextgebonden aangeboden. Hierdoor reflecteren de leerlingen onvoldoende op en ontdekken ze onvoldoende de mogelijkheden van het taalsysteem (zinsbouw, woordvorming, betekenisverandering).
- Van de doelstellingen voor spreken blijft vooral een theoretische benadering van het communicatieproces over.
- Hoewel spelling en spraakkunst systematisch worden aangeboden is er een gebrek aan aandacht voor de spelfouten in de leerlingenteksten. Er is onvoldoende aandacht voor remediëring van het leerproces door vanuit de foutenanalyse en zelfevaluatie de leerling te begeleiden in het leerproces.
- De opbouw van de leerlijn binnen de vaardigheden met de selectiecriteria (tekstsoort, publiek, verwerkingsniveau) wordt niet over de drie graden opgebouwd.
- De meeste leraren beschikken over een eigen lokaal, maar de talige aankleding is over het algemeen weinig uitnodigend. Een lokaal is als taalklas ingericht. Het hanteren van interactieve werkvormen is leraarafhankelijk.
- De evaluatie spoort met de verkeerde visie op de leerinhouden, waardoor essentiële leerplanonderdelen niet worden getoetst. Het grootste gewicht van de puntenverdeling ligt op spraakkunst en woordenschat als doel op zich. De creatieve schrijfoefening laat weinig ruimte voor eigen inbreng van de leerling.

Nederlands in de derde graad

Voldoet

Vaststellingen

- Naast de vier klassieke communicatieve vaardigheden (spreken, luisteren, lezen en schrijven) is er voldoende aandacht voor informatievaardigheid, selectie- en interpretatievaardigheid. Activerende werkvormen zoals in groepswork, contractwork, open boek en quiz ondersteunen de groei naar zelfstandigheid bij het leren.
- Er is voldoende aandacht voor leerbegeleiding (studietips, taakplanning, reflectie taak, lees-, spreek, schrijf-, luister- en kijkstrategieën) ter ondersteuning van het leerproces.
- Zelfstandige leerlingenopdrachten bevorderen de opbouw van ervaringen naar leervaardigheden (onderzoeks- en reflecteervaardigheid, probleemoplossende vaardigheid) Met de uitdagende opdrachten

² oriënteren, voorbereiden, uitvoeren en reflecteren

voor de leesdossier worden de eindtermen literatuur 25³, 26⁴ en 27⁵ maar vooral eindterm 24 *‘De leerlingen kunnen hun tekstkeuze toelichten, over hun leeservaring spreken en ze documenteren in een leesdossier’* gerealiseerd.

- Een werkpunt is het spellingsonderwijs dat momenteel gericht is op het toepassen van spellingsregels veeleer dan op probleemoplossend denken en bijbrengen van spellingbewustzijn, leerlingen leren kritisch te herlezen en te controleren. Ook het vertrouwd maken met het raadplegen van hulpmiddelen bij twijfel en het reflecteren over oplossingsstrategieën komen onvoldoende duidelijk aan bod.

Opvoedkunde

Voldoet

Vaststellingen

- De conclusie is gericht op de vakken TV opvoedkunde, de geïntegreerde proef (GIP) en stages in de tweede en de derde graad TSO Sociale en technische wetenschappen en in de derde graad TSO Gezondheids- en welzijnswetenschappen.
- De leerplandoelstellingen worden in de onderzochte structuuronderdelen in voldoende mate gerealiseerd. De thema's worden conform het leerplan aangeboden en er wordt gestreefd naar een evenwichtige tijdsbesteding. De leerlingen doorlopen een curriculum waarin vakspecifieke kennis en vaardigheden tot een coherent geheel worden geïntegreerd. Dankzij goed uitgewerkt studiemateriaal en een waaier aan doordachte opdrachten krijgt het curriculum een eigentijdse en levensechte invulling.
- De leerbegeleiding is sterk. Tijdens de lessen wordt veel structuur aangebracht en krijgen activerende werkvormen ook kansen. Leerlingen met vakproblemen kunnen zowel binnen als buiten de lestijden vlot een beroep doen op de vakleraren.
- De leermiddelen en de infrastructuur ondersteunen de leerplanrealisatie. In een aantal lokalen zijn er heel wat mogelijkheden om informatie op te zoeken en het leerproces visueel te ondersteunen, ondermeer dankzij overheadprojectoren, beamers, dvd-spelers, laptops. Het beperkt aantal beschikbare computers voor leerlingen werkt soms belemmerend.
- Er is weinig samenwerking binnen het lerarenteam (huishoudkunde en/of verzorging) van de betrokken studierichtingen rond de organisatie van de geïntegreerde proef en de stages. De eigenlijke vakgroepwerking gebeurt evenwel vooral informeel, waardoor kansen op ondersteuning via het doorgeven van voorbeelden van goede praktijk of op gezamenlijke reflectie over aspecten van leerplanrealisatie of evaluatie worden gemist.
- De evaluatie was in het verleden globaal onvoldoende afgestemd op de leerplandoelen. Het overgrote deel van de vragen op toetsen en examens was sterk kennisgericht en daarom niet altijd representatief voor de leerplandoelen. De vraagstelling was ook onvoldoende gevarieerd (som op, bespreek, leg uit, ...) en peilde onvoldoende naar inzicht als toepassing. Opdrachten werden vooral product- en te weinig procesgericht geëvalueerd. Voor de examens van het eerste semester werd dit nu volledig rechtgezet. De actuele evaluatievragen peilen op een kwaliteitsvolle en doordachte manier naar de verschillende beheersingsniveaus: weten, inzien, toepassen. Voor de toetsen die gebruikt worden voor dagelijks werk gebeurt dit nog onvoldoende. Vaardigheden en attitudes worden niet aan de hand van een transparante evaluatieschaal beoordeeld. Zelfevaluatie door de leerlingen wordt nog niet toegepast.
- De organisatie van de stages verloopt niet conform de regelgeving. De school stelt de betrokken stage-uren niet ter beschikking van de stagebegeleider, zoals ze opgenomen zijn in de lessentabel. Administratief is dit niet in orde, maar bovendien kan de school niet aantonen dat de pedagogische voorbereiding, het toezicht, de begeleiding en de evaluatie van de leerlingenstage voldoende efficiënt begeleid kunnen worden. Er werden en worden verschillende administratieve verwerkingen van de uren stagebegeleiding gebruikt als een alibi voor besparingen bij de aanwending van het urenpakket. Er is wel werk gemaakt van het uitschrijven van transparante evaluatiecriteria voor de stages waarin een doordacht evenwicht voor vaardigheden en beroepsgerichte attitudes van kracht is.
- De uitwerking en coördinatie van de GIP zit ook in het takenpakket van de stagebegeleider. De onderwerpen zijn goed gekozen in functie van de opleiding. De opdrachten zijn met de stages

3 De leerlingen kunnen informatie over literaire teksten verzamelen en gebruiken. Zij maken hierbij gebruik van informatiekanalen zoals: bibliotheek, kranten en tijdschriften, radio- en tv-programma's, internet en cd-rom.

4 De leerlingen kunnen doelbewust gegevens en werkwijzen hanteren om taken uit te voeren.

5 De leerlingen zijn bereid om literaire teksten te lezen, over hun eigen leeservaring met anderen te spreken en erover te schrijven, hun leeservaring in maatschappelijke context(en) te plaatsen.

verbonden en er wordt goed samengewerkt met de vakken uit het specifiek gedeelte en uit de basisvorming. Bij de evaluatie ligt de nadruk op productevaluatie omdat het aandeel van de mondelinge en vooral de schriftelijke presentatie doorweegt.

- De studieresultaten van de leerlingen zijn behoorlijk tot goed. Via interne reflectie en analyse rond de leerlingenevaluatie heeft de vakgroep de noodzakelijke bijsturingen uitgevoerd. Deze leiden naar verdere bijsturingen van het leerproces op school- of klassenniveau.

Inbreuk tegen de regelgeving

- De toekenning van de stage-uren, zoals opgenomen in de lessentabel, gebeurt niet zoals omzendbrief SO/2002/09 stelt onder punten 5.1 en 8.2.

Wiskunde

Voldoet

Vaststellingen

- De eindtermen en de leerplandoelstellingen voor de basisvorming worden in voldoende mate gerealiseerd in de basisoptie Moderne wetenschappen van de eerste graad, in de studierichting Wetenschappen van de tweede graad en in de derde graad in de studierichtingen Economie-wiskunde en Wetenschappen-wiskunde. Een aantal leerplaninhouden werd vorig schooljaar (door lesuitval) in het eerste leerjaar Wetenschappen met onvoldoende diepgang gerealiseerd, maar dit schooljaar werd dit probleempje in het tweede leerjaar passend opgelost.
- In de pool wiskunde worden de specifieke eindtermen in voldoende mate gerealiseerd. Voor de onderzoekscompetentie is er een duidelijk stappenplan uitgewerkt om de drie betreffende gelijklopende specifieke eindtermen te bereiken. De onderzoeksopdracht is een begeleid zelfstandig onderzoek, waarbij elke leerling voor elke pool van de studierichting een onderwerp kiest uit een reeks opdrachten in samenspraak met zijn leraar. Hierbij verwacht men dat de laatstejaarsleerlingen plots per twee (onderzoekend) kunnen werken, terwijl er voor wiskunde nog geen leerlijn ontwikkeld werd over de graden heen van 'leren onderzoeken' naar 'onderzoekend leren'.
- De aandacht voor de vakgebonden eindtermen en de leerplandoelstellingen wordt weerspiegeld in een gestructureerde ondersteuning van het leer- en ontwikkelingsproces (leerboeken, eigen cursusmateriaal, de voorbereiding op de examens en het project m.b.t. de onderzoekscompetentie). De materiële uitrusting om de doelstellingen te realiseren voldoet. De lokalen bieden een inhoudelijke meerwaarde aan de onderwijs- en leeromgeving.
- Het gebruik van het grafisch rekentoestel wordt op een functionele wijze in het onderwijs- en leerproces geïntegreerd; het aanvullend gebruik van algebra- of meetkundesoftware en internet of van een elektronische leeromgeving is leraarafhankelijk. De aandacht voor het Nederlands als instructietaal is eveneens leraargebonden. Om de interesse en het enthousiasme voor wiskunde bij de leerlingen te prikkelen, neemt de school elk jaar deel aan de Vlaamse Wiskunde Olympiade en de Junior Wiskunde Olympiade.
- In alle basisopties en studierichtingen streeft men een hoog niveau na, maar uit de resultaten in bepaalde lesgroepen blijkt dat het bereiken van dat niveau niet altijd goed lukt (zowel voor dagelijks werk als examen gemiddelden < 50 % en nagenoeg de helft van de leerlingen een onvoldoende). De vakgroep heeft zich nog niet de vraag gesteld of met dergelijke resultaten het leerplan wel als gerealiseerd kan beschouwd worden in hoofde van de meeste leerlingen.
- De leerlingenevaluatie is voldoende afgestemd op de theoretische leerplandoelstellingen, de verbeteringen gebeuren correct, maar de puntenverdeling is niet steeds billijk door het te sterk benadrukken en overevalueren van bepaalde leerplanonderdelen en de veeleer strenge verbetering. Leraargebonden wordt soms hergebruik van examenvragen vastgesteld. Er is minimaal aandacht voor de evaluatie van vaardigheden en attitudes, hoewel de eindtermen en de leerplannen een verzameling vaardigheden en attitudes benadrukken. Een uitdaging voor de vakgroep is het geven van een competentiegerichte invulling van evaluatie, rekening houdend met de eindtermen en de aanbevelingen in het leerplan. De vakgroep evalueert vaardigheden via productevaluatie op toetsen en examens, maar een expliciete beoordeling van attitudes (zowel de vakgebonden gekoppeld aan de eindtermen, als de algemene) wordt onvoldoende teruggevonden in de evaluatiedocumenten en de verantwoordingsstukken die de school gebruikt voor het bewijzen van de leerplanrealisatie.

- De vakgroepwerking verloopt constructief, maar er is onvoldoende aandacht voor de ontwikkeling van leerlijnen en het nastreven van een gelijkgerichtheid m.b.t. evaluatie en de realisatie van de verschillende eindtermen. De planningsdocumenten blijken meestal een administratief document te zijn waarin weinig aandacht is voor eindtermen of voor verschuivingsvoorstellen naar volgende schooljaar. Door de analyse van de leerlingenresultaten in het vervolgonderwijs en het volgen van nascholingen stellen de meeste leraren het eigen onderwijskundig handelen op een relevante wijze in vraag. De schaarse projecten rond begeleid zelfstandig leren, brengen creativiteit en vernieuwing in het onderwijsproces, dat echter over het algemeen te traditioneel en te sturend blijft.

5.2 Schoolloopbaan

5.3 Outcomes

5.4 Tevredenheid

6 ASPECTEN VAN DE WERKING

6.1 Algemeen

6.2 Personeel

6.3 Logistiek

6.4 Onderwijskundig

6.4.1 Begeleiding

De vaststellingen over de uitvoering van de processen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- de ondersteuning van het onderwijs- en leerproces.

6.4.1.1 Afstemming andere partners

6.4.1.2 Leerbegeleiding

6.4.1.3 Loopbaanbegeleiding

6.4.1.4 Sociale en emotionele begeleiding

Vaststellingen

- De school profileert zich als streng met strikte regels, die correct worden toegepast. Hierdoor trekt zij echter ook een leerlingenpubliek aan dat nood heeft aan structuur en extra begeleiding. De begeleiding verloopt gecoördineerd. Het inschrijvingsteam zorgt er voor dat de beginsituatie van alle leerlingen structureel in kaart wordt gebracht. Via het elektronisch leerplatform is elke leraar onmiddellijk op de hoogte van de eventuele zorgvraag van de leerling. Leerlingen met begeleidingsnoden worden voldoende ondersteund en opgevolgd.
- Er is een ontwikkelingsdynamiek merkbaar in de wijze waarop de school beleidsmatig een vernieuwde aanpak van de leerlingenbegeleiding implementeert. De doelstellingen zijn het verplaatsen van het accent van het sanctioneringbeleid naar begeleiding van leerlingen en de preventie van probleemgedrag. Men heeft hierbij niet alleen oog voor curatieve maar ook voor preventieve maatregelen. De verantwoordelijken volgen specifieke nascholing en ondernemen veel initiatieven om in te spelen op de toenemende zorgvragen van de leerlingen. In het drielijnenmodel is de eerstelijnszorg de verantwoordelijkheid van de (klassen)leraren. De leerlingenbegeleiders ondersteunen hen. De complexere begeleidingsdossiers worden behartigd door de coördinator, die ten gepaste tijden en/of aanvullend ook acties onderneemt in het kader van zijn functie als lerarenmentor. Het CLB wordt met succes ingeschakeld voor gespecialiseerde hulp.
- De effecten op het onderwijsproces kunnen nog niet worden aangetoond. Hoewel het momenteel te vroeg is om concrete besluiten te trekken met betrekking tot de implementatie van het vernieuwde zorgbeleid, blijkt uit de dagelijkse klaspraktijk, de vakafspraken en de evaluatie dat de aanpak van de meeste leraren nog sterk repressief is. Het pedagogisch-didactisch handelen is nog niet in alle vakken gericht op het nastreven van een optimale begeleiding en ondersteuning. Verder werken aan een evenwicht tussen een sanctionerende en een stimulerende benadering van de leerlingen is voor de school nog een hele uitdaging. In de meeste vakken probeert men een veilig leerklimaat te creëren door hoofdzakelijk leraargestuurde werkvormen in een klassieke klasopstelling te gebruiken.

- De begeleidende klassenraden worden voorgezeten en opgevolgd door de leerlingenbegeleiders. De integratie tussen sociale en emotionele begeleiding en leerbegeleiding vanuit de checklist voor de klassenraad is positief. Er is een groeiende aandacht voor de inventarisering van problemen via het elektronisch platform. Men overweegt de digitale centralisering van de gegevens over de leerlingen, zodat de notulen van de klassenraad en de notities van de cel leerlingenbegeleiding vlotter toegankelijk worden. Omdat de begeleidingsgegevens niet systematisch worden verzameld en geanalyseerd, kunnen de effecten niet zichtbaar gemaakt worden om gebruikt te worden in het kader van interne of externe evaluatie.
- Naar aanleiding van de resultaten van de vorige doorlichting werd door de schoolleiding via een enquête voor alle leerlingen gepeild naar het welbevinden. De analyse van de resultaten heeft geleid tot een aantal bijstellingen in het beleid en de aanpak ter zake.

6.4.2 Evaluatie

De vaststellingen over de uitvoering van de processen wijzen erop dat de instelling aan het begin van een ontwikkelingstraject staat.

6.4.2.1 Evaluatiepraktijk

Vaststellingen

- De school heeft een visietekst voor de deliberaties uitgeschreven. Hiermee onderstreept ze haar aandacht voor evaluatie. Het beleid nam een aantal initiatieven om de evaluatie transparanter te maken voor leerlingen, leraren en ouders: een nieuw concept voor het rapport, het overstappen van uitgestelde beslissingen naar een systeem van waarschuwingen en het herdenken van de oudercontacten. Verder werden per graad en onderwijsvorm afspraken gemaakt over enerzijds de verhouding tussen kennis en vaardigheden en anderzijds de attitudes (variërend van een 60/40 verhouding in de B-stroom van de eerste graad naar een 90/10 in de derde graad ASO en TSO). Hierbij mag elke leraar zelf de toetsfrequentie bepalen.”
- Vanuit de directie is er weinig of geen sturing m.b.t. de praktische evaluatie; men rekent op de professionaliteit en de verantwoordelijkheid van elke individuele leraar. Het gevolg is dat de invulling van de evaluatiepraktijk verschillende snelheden kent en dat in een aantal gevallen de evaluatie niet verloopt volgens de eisen in de leerplannen. Nagenoeg alle vakgroepen staan nog voor uitdagingen in de uitwerking van o.a. afspraken omtrent de graadoverstijgende evaluatie, de uitwerking van beoordelingscriteria, de transparantie van de evaluatie, de evaluatie van vaardigheden en attitudes, de procesevaluatie en de koppeling van de evaluatie aan het elektronische leerlingvolgssysteem. Een grondige analyse van de evaluatiepraktijk is nog niet gebeurd. Bovendien werd hiervoor nog geen specifiek nascholingsstraject uitgewerkt. Een uitdaging voor de vakgroepen is het geven van een competentiegerichte invulling van evaluatie (van testcultuur naar evaluatiecultuur), rekening houdend met de eindtermen en de aanbevelingen in de leerplannen. Voor Opvoedkunde is er voor het eerste examen van dit schooljaar een bijsturing gebeurd, vermits de actuele evaluatievragen op een kwaliteitsvolle en doordachte manier peilen naar de verschillende beheersingsniveaus: weten, inzien en toepassen. Dit zou een hefboom kunnen zijn voor andere vakgroepen.
- De school reikt in alle graden beduidend minder A-attesten uit dan de referentiegroepen. Het aantal uitgereikte B-attesten is een opvallend gegeven (21 % in de eerste graad, 16 % in het ASO en 30 % in het TSO). B-attesten (met clausulering ASO) worden aan een aanzienlijk aantal TSO-leerlingen toegekend om te verhinderen dat ze zouden opstromen naar het ASO. Er zijn twee examenreeksen, waarbij het tweede telkens zwaarder doorweegt dan het eerste. In het BSO staat het dagelijks werk op 50% van het puntentotaal. Voor praktijkvakken waar de school het eindproduct belangrijk vindt, worden examens georganiseerd. Voor de andere praktijkvakken telt het dagelijks werk voor 100 % volgens een systeem van permanente (gespreide) evaluatie. In de drie graden zijn er voor meerdere vakken zowel voor dagelijks werk als voor de examens lesgroepen waar gemiddelden zijn van < 50 % en meer dan de helft van de leerlingen een onvoldoende behalen. Noch de school, noch de vakgroepen stellen zich de vraag of met dergelijke uiterst zwakke resultaten de verschillende leerplannen in hoofdte van de meeste leerlingen wel als gerealiseerd kunnen beschouwd worden.
- De congruentie tussen leerplanrealisatie en evaluatie is niet in alle vakken verzekerd, wat de validiteit van de evaluatie in het gedrang brengt. Hierdoor zijn de resultaten van sommige vakken niet echt valabel als basis voor deliberatie en oriëntering. Het aandeel van kennis in de evaluatie is disproportioneel in vergelijking met het gewicht dat eraan in de leerplannen toegekend wordt. De aandacht voor procesgerichte evaluatie en competentiegerichte evaluatie (vaardigheden, attitudes,

remediëring) is veeleer minimaal of onbestaande. Ook in de beoordeling van de GIP en de onderzoekscompetenties ligt de nadruk op productevaluatie omdat het aandeel van de mondelinge en vooral de schriftelijke presentatie doorweegt." Gedragsattitudes hebben een negatieve invloed op het cijfer voor dagelijks werk en werken demotiverend bij een aantal leerlingen. Vaardigheden en attitudes worden niet aan de hand van een transparante evaluatieschaal beoordeeld en zelfevaluatie door de leerlingen wordt nog niet toegepast. Enkel voor de stages in is er werk gemaakt van het uitschrijven van transparante evaluatiecriteria waarin een doordacht evenwicht voor vaardigheden en beroepsgerichte attitudes van kracht is. Dit voorbeeld van goede praktijk wordt echter niet doorgetrokken naar de vakgroepen.

- Tot het schooljaar 07-08 hanteerde de school een systeem van uitgestelde beslissingen (19,3 % in ASO en 16,4 % in het TSO). Hierbij overtrad ze de regelgeving en kwam ze niet tegemoet aan de opmerkingen in het vorige doorlichtingverslag. Sedert vorig schooljaar is algemeen het aantal uitgestelde beslissingen gedaald tot redelijke proporties, maar het systeem wordt nog steeds gehanteerd in de derde graad, naast het gebruik van waarschuwingen, waarbij de leerling die niet overstapt naar een andere studierichting opgevolgd wordt door de klassenraad. De ouders krijgen hierover dan regelmatig feedback. De herexamens worden echter nog niet geïndividualiseerd (te kennen leerstof meestal zelfde als eindexamen) en ze zijn eerder sanctionerend dan remediërend en ze worden niet gemotiveerd als uitzonderlijk en individueel.

Inbreuk tegen de regelgeving

- De omzendbrief SO 64 beperkt onder punt 8.1.2 de mogelijkheid tot verlenging van de evaluatietermijn tot *uitzonderlijke* en *individuele gevallen*. Het geven van uitgestelde proeven wordt tot heden door de school als systeem gebruikt om de leerlingen een tweede kans te geven. Ook in het schoolreglement wordt het geven van uitgestelde proeven als een bijkomende kans voorgesteld. De school overtreedt hier de regelgeving.

6.4.2.2 Rapporteringspraktijk

Vaststellingen

- De rapporteringspraktijk wordt centraal gestuurd en gebeurt digitaal. Er worden vier rapporteermomenten voorzien voor het dagelijks werk en twee voor de examenreeksen. Er zijn afspraken rond de samenstelling en het gewicht van de toetsingsonderdelen (verhouding vakattitudes/kennis/vaardigheden, plaats GIP) en rond de formulering van (vak)commentaren bij vakgebonden tekorten. Bij de leraren is er verwarring over de invulling van de vakattitudes naast het dagelijks werk en examens⁶. Concrete remediëringsinitiatieven ontbreken doorgaans in de rapportering. Momenteel gebeurt het al of niet aanleveren van vakcommentaar nog niet gelijkgericht en berust dit op het initiatief van de individuele leraar. De karige commentaren op de rapporten zijn weinig informatief (goed gewerkt, harder werken, ...). De afspraak op schoolniveau om onvoldoendes te commentariëren wordt doorgaans opgevolgd maar de inhoud van de commentaren is nog weinig verrijkend of remediërend (leerstof niet gekend, geen inzet).
- De onderbouwing van de attestering, clausulering en adviezen is vaak minimaal. In de notulen van de klassenraad en op de individuele synthesebladen is de motivering van de B- en C-attesten summier en weinig onderbouwd met procesmatige gegevens. Het advies ondersteunt amper of niet de verdere studieloopbaan. De dossiers van de leerlingenbegeleiders zijn niet gekoppeld aan de attestering.

Inbreuk tegen de regelgeving

- De omzendbrief SO 64 stelt onder punt 8.1.7 dat de school een motiveringsplicht heeft wanneer ze een B- of een C-attest uitreikt. De school moet een document overhandigen waarin een synthese ligt vervat

⁶ Schoolreglement 2009-2010 p 31 : 'Berekening evaluaties: vakattitudes+DW+Ex' >< 'Vakattitudes zijn leerhoudingen. Zij hebben betrekking op de ingesteldheid van een leerling t.a.v. een bepaald leervak. Zij dienen voor elk leervak verrekend te worden bij elk DW-rapport.'

van de elementen die hebben geleid tot de beslissing in hoofde van de leerling. De motivering van de B- en C-attesten door de school is ontoereikend (o.a. weinig of geen inhoudelijke analyses van de vaktekorten, analyses van de aangeboden remediëring voor probleemvakken)- De school overtreedt hier de regelgeving.

7 STERKTES EN ZWAKTES

7.1 Relevante aspecten waarin de school goed is

- Het aangename en rustige schoolklimaat.
- De aandacht voor taalzwakke leerlingen.
- De beleidsmatige aanpak van de socio-emotionele begeleiding.
- De vakdeskundigheid van een aantal leraren.

7.2 Relevante aspecten die de school kan verbeteren

- Het aansturen en opvolgen van de leerplangerichtheid.
- De kwaliteitsbewaking op beleidsniveau in het algemeen en de aansturing en opvolging van de vakgroepen in het bijzonder.
- De evaluatie- en de rapporteringspraktijk.
- De aandacht voor leerplangebonden vaardigheden en attitudes.
- De kritische zelfreflectie van de meeste leraren.

7.3 Relevante aspecten die de school moet verbeteren

Leerplanrealisatie

- De leerplanrealisatie voor Nederlands in het tweede leerjaar Moderne wetenschappen in de eerste graad en in het eerste leerjaar van de tweede graad ASO.
- De leerplanrealisatie voor Economie in de tweede en in derde de graad ASO.

Regelgeving

- De toekenning van de stage-uren (SO/2002/09 punten 5.1 en 8.2)
- De toekenning van de uitgestelde beslissingen (SO 64 - Structuur en organisatie van het voltijds secundair onderwijs paragraaf 8.1.2).
- De motivering van de B- en C-attesten (SO 64 - Structuur en organisatie van het voltijds secundair onderwijs paragraaf 8).

8 ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning en financiering **GUNSTIG BEPERKT IN DE TIJD**.

De hieronder aangekruiste (leer)prestaties scoren geheel of gedeeltelijk onvoldoende en hebben tot dit advies geleid:

Regelgeving	X	- De toekenning van de stage-uren, zoals opgenomen in de lessentabel, gebeurt niet zoals omzendbrief SO/2002/09 stelt onder punten 5.1 en 8.2 - De aanwending van uitgestelde proeven zoals omzendbrief SO 64 beperkt onder punt 8.1.2 - De motivering van de B- en C-attesten op grond van paragraaf 8 van SO 64 - Structuur en organisatie van het voltijds secundair onderwijs (25.06.1999)
--------------------	---	--

Voltijds secundair onderwijs

Aanbod per graad, onderwijsvorm, studiegebied en studierichting				Voldoet niet	
				Basis-vorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Eerste graad	GSO	Moderne wetenschappen	J	X	
Tweede graad	ASO Algemeen secundair onderwijs	Economie	J	X	X
Tweede graad	ASO Algemeen secundair onderwijs	Humane wetenschappen	J	X	
Tweede graad	ASO Algemeen secundair onderwijs	Latijn	J	X	
Tweede graad	ASO Algemeen secundair onderwijs	Wetenschappen	J	X	
Tweede graad	TSO Personenzorg	Sociale en technische wetenschappen	J		
Derde graad	ASO Algemeen secundair onderwijs	Economie-moderne talen	J		X
Derde graad	ASO Algemeen secundair onderwijs	Economie-wiskunde	J		X
Derde graad	ASO Algemeen secundair onderwijs	Wetenschappen-wiskunde	J		
Derde graad	TSO Personenzorg	Gezondheids- en welzijnswetenschappen	J		
Derde graad	TSO Personenzorg	Sociale en technische wetenschappen	J		

9 REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet vanaf **1 september 2011** kunnen aantonen dat alle tekorten werden weggewerkt.

Hierbij moet de instelling de tussentijdse termijn van 1 september 2010 respecteren m.b.t. de volgende deelaspecten van regelgeving:

- De toekenning van de stage-uren (SO/2002/09 punten 5.1 en 8.2)
- De toekenning van de uitgestelde beslissingen (SO 64 - Structuur en organisatie van het voltijds secundair onderwijs paragraaf 8.1.2).
- De motivering van de B- en C-attesten (SO 64 - Structuur en organisatie van het voltijds secundair onderwijs paragraaf 8).

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Marie-Rose Van Nooten

Datum van verzending aan de directie en de inrichtende macht:

Voor kennisname

De directie/ de inrichtende macht

A. Schurmans